ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 19.6.2024 г.
COM(2024) 611 final

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Хърватия

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 611 final}

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Хърватия

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета[1], и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета по икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета[2], с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост, влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма за възстановяване и устойчивост се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от ЕС. В съответствие с приоритетите на европейския семестър той спомага за постигането на икономическо и социално възстановяване и за изпълнението на устойчиви реформи и инвестиции, по-специално за насърчаването на екологичния и цифровия преход и за укрепването на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на ЕС и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

---

1 ОВ L 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

(2) Регламентът REPowerEU[3], приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на ЕС от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще спомогне за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на ЕС, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Хърватия добави нова глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

(3) На 16 март 2023 г. Комисията публикува Съобщението „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“[4], за да допринесе за оформянето на политическите решения и да се създадат рамкови условия за увеличаване на растежа. Съобщението е структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили в областта на конкурентоспособността. Сред тези движещи сили достъпът до частен капитал, научните изследвания и иновациите, образованието и уменията и единният пазар се открояват като основни приоритети на политиката за реформи и инвестиции с цел справяне с настоящите предизвикателства, свързани с производителността, както и за изграждане на дългосрочна конкурентоспособност на ЕС и неговите държави членки. След съобщението Комисията публикува на 14 февруари 2024 г. годишния доклад за единния пазар и конкурентоспособността[5]. В доклада се описват подробно конкурентните предимства на единния пазар на Европа и съответните предизвикателства, като се проследява развитието през годината с оглед на деветте фактора на конкурентоспособността.

(4) На 21 ноември 2023 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г.[6], с което постави началото на цикъла на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2024 г. На 22 март 2024 г. Европейският съвет одобри приоритетите на обзора във връзка с четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 21 ноември 2023 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2024 г., в който не посочи Хърватия като една от държавите членки, които може да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси, и за които ще е необходим задълбочен преглед. На същата дата Комисията също прие становище относно проекта на бюджетен план за 2024 г. на Хърватия. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която Съветът прие на 12 април 2024 г., както и предложението за съвместния доклад за заетостта за 2024 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права, което Съветът прие на 11 март 2024 г.

---

3 Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1), ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

(5) На 30 април 2024 г. влезе в сила новата рамка на ЕС за икономическо управление. Рамката включва новия Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета. Тя включва също изменения Регламент (ЕО) № 1467/97 за прилагане на процедурата при прекомерен дефицит и изменената Директива 2011/85/ЕС за бюджетните рамки на държавите членки[7]. Целите на новата рамка са устойчивост на държавния дълг и устойчив и приобщаващ растеж чрез постепенна фискална консолидация, както и реформи и инвестиции. С нея се насърчава националната ангажираност, като средносрочната ѝ насоченост е по-силна в съчетание с по-ефективно и съгласувано прилагане. Всяка държава членка следва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план. Националните средносрочни фискално-структурни планове съдържат фискалните ангажименти, ангажиментите за реформи и инвестиции на държавата членка, като обхващат период на планиране от 4 или 5 години в зависимост от нормалната продължителност на националния законодателен цикъл. Планът на нетните разходи[8] в националните средносрочни фискално-структурни планове следва да отговаря на изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263, включително на изискванията за правдоподобно низходяща тенденция на консолидирания държавен дълг най-късно до края на периода на корекция или за задържане на консолидирания държавен дълг на разумни равнища под 60 % от БВП, както и за свеждане и/или поддържане на бюджетния дефицит на равнище под референтната стойност от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка се ангажира със съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, определени в Регламент (ЕС) 2024/1263, периодът на корекция може да бъде удължен най-много с 3 години. За да подпомогне изготвянето на тези планове, на [21 юни] 2024 г. Комисията трябва да предостави на държавите членки насоки относно съдържанието на плановете и последващите годишни доклади за напредъка, които те ще трябва да представят, и в съответствие с член 5 от Регламент (ЕС) 2024/1263 ще им предаде технически насоки относно фискалните корекции (референтни траектории и техническа информация, когато е приложимо). Държавите членки следва да представят своите средносрочни фискално-структурни планове до 20 септември 2024 г., освен ако държавата членка и Комисията споразумеят да удължат този срок в разумни граници. Държавите членки следва да гарантират участието на своите национални парламенти и консултациите с независими фискални институции, социалните партньори и други заинтересовани страни на национално равнище, когато е уместно.

---

7 Регламент (ЕС) 2024/1264 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1467/97 за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L, 2024/1264, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) и Директива (ЕС) 2024/1265 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Директива 2011/85/ЕС относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L, 2024/1265, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

8 Нетни разходи съгласно определението в член 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263 на Съвета от 29 април 2024 г. (ОВ L 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Нетни разходи означава държавни разходи след приспадането на: i) разходите за лихви, ii) дискреционните мерки по отношение на приходите, iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и vi) еднократните и други временни мерки.

(6) През 2024 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма за възстановяване и устойчивост. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г., 2022 г. и 2023 г. продължават да бъдат еднакво актуални и за плановете за възстановяване и устойчивост, преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(7) На 14 май 2021 г. Хърватия представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V към посочения регламент. На 28 юли 2021 г. Съветът прие своето решение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Хърватия[9], който бе изменен на 8 декември 2023 г. съгласно член 18, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241 за актуализиране на максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да бъде включена главата за REPowerEU[10]. Отпускането на траншовете зависи от решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, че Хърватия е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

(8) На 19 юни 2024 г. Комисията публикува доклада за Хърватия за 2024 г.[11] В него беше оценен напредъкът на Хърватия в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019—2023 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Хърватия на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Хърватия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на ЕС в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на ООН за устойчиво развитие.

---

9 Решение за изпълнение на Съвета от 28 юли 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Хърватия (10687/2021).

10 Решение за изпълнение на Съвета от 8 декември 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение от 28 юли 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Хърватия (15834/2023).

11 SWD(2024) 611 final.

(9) Въз основа на данните, потвърдени от Евростат[12], салдото по консолидирания държавен бюджет на Хърватия намаля от 0,1 %-ен излишък от БВП през 2022 г. до 0,7 %-ен дефицит през 2023 г., а консолидираният държавен дълг спадна от 67,8 % от БВП в края на 2022 г. на 63,0 % в края на 2023 г.

(10) На 12 юли 2022 г. Съветът препоръча[13] Хърватия да предприеме действия, за да гарантира, че през 2023 г. растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на политиката[14], като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. На Хърватия беше препоръчано да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Хърватия беше препоръчано и да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза. Според оценките на Комисията, през 2023 г. фискалната позиция[15] е била експанзионистична с 3,0 % от БВП в контекста на висока инфлация. Увеличението на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. осигури експанзионистичен принос от 1,3 % от БВП към фискалната позиция. Това включва увеличените разходи за целевите спешни мерки за подкрепа на най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия с 0,1 % от БВП. Поради това експанзионистичният принос на финансираните на национално равнище нетни първични текущи разходи през 2023 г. се дължи само отчасти на целевата спешна подкрепа за домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията. Експанзионистичното увеличение на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без дискреционните мерки по отношение на приходите) се дължи главно на нецеленасочените спешни енергийни мерки, на постоянните увеличения на заплатите в държавния сектор и социалните обезщетения. Растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи през 2023 г. не беше в съответствие с препоръката на Съвета. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма за

---

12 Евростат, Euro Indicators, 22.4.2024 г.

13 Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно националната програма за реформи на Хърватия и съдържаща *становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Хърватия за 2022 г.* (ОВ C 334, 1.9.2022 г., стр. 88).

14 Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. средносрочният потенциален растеж на производството на Хърватия през 2023 г., който се използва за измерване на фискалната позиция, се оценява на 11,6 % в номинално изражение въз основа на 10-годишния среден реален потенциален темп на растеж и дефлатора на БВП от 2023 г.

15 Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Тя има за цел да оцени икономическия импулс, произтичащ от фискалните политики, както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между: i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите (и с изключение на свързаните с COVID-19 временни извънредни мерки), включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза. Отрицателният (положителен) знак на показателя показва експанзионистична (рестриктивна) фискална политика.

възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, възлизаха на 3,4 % от БВП през 2023 г. Инвестициите, финансирани на национално равнище, възлизат на 3,6 % от БВП през 2023 г., което представлява увеличение от 1,4 процентни пункта в сравнение с 2022 г. Хърватия финансира допълнителни инвестиции чрез Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС. Хърватия финансира публични инвестиции за екологичния и цифровия преход и за енергийна сигурност, като например енергийно саниране на сгради, производство на биогорива и водород, инфраструктура за управление на водите и отпадъците, инфраструктура за електроенергия и газ, цифровизиране на публичната администрация, инвестиции в цифрова диагностика и оборудване в болниците и подкрепа за екологичния и цифровия преход на стопанския сектор, които се финансират частично от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС.

(11) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 3,3 % през 2024 г. и с 2,9 % през 2025 г., а ХИПЦ-инфлацията да бъде 3,5 % през 2024 г. и 2,2 % през 2025 г.

(12) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 2,6 % от БВП през 2024 г., а съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 59,5 % до края на 2024 г. Увеличението на дефицита през 2024 г. отразява главно допълнителното увеличение на разходите поради новата реформа на заплатите в държавния сектор, допълнителното увеличение на пенсиите и социалното подпомагане и голямото увеличение на инвестициите, финансирани на национално равнище. Намаляването на съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП през 2024 г. въпреки експанзионистичната фискална позиция се дължи на ефекта на знаменателя от все още стабилния растеж на БВП и на корекцията наличности-потоци, водеща до намаление на дълга. Тя включва частичното използване на депозитни резерви за погасяване на част от дълга през 2024 г. (след като през 2023 г. бяха отчетени по-високи депозити поради предварителното финансиране на част от бъдещите погасявания на дълга) и счетоводните трансакции по Европейската система от сметки след доставката на военни изтребители, платени през предходните години. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция се очаква да бъде експанзионистична с 1,2 % от БВП през 2024 г.

(13) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. разходите в размер на 1,2 % от БВП се очаква да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма за възстановяване и устойчивост през 2024 г. в сравнение с 0,7 % от БВП през 2023 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства от Механизма за възстановяване и устойчивост, ще дадат възможност за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото и дълга по консолидирания държавен бюджет на Хърватия. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се очаква разходите в размер на 0,3 % от БВП да бъдат покрити със заеми от Механизма за възстановяване и устойчивост през 2023 г. в сравнение с 0,1 % от БВП през 2024 г.

(14) На 14 юли 2023 г. Съветът препоръча[16] на Хърватия да гарантира разумна фискална политика, по-специално като ограничи номиналното увеличение на финансираните на национално равнище нетни първични разходи[17] през 2024 г. до не повече от 5,1 %. Когато изпълняваха своите бюджети за 2023 г. и изготвяха своите проекти на бюджетни планове за 2024 г. държавите членки бяха приканени да вземат предвид факта, че Комисията ще предложи на Съвета да бъдат открити основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит въз основа на данните за резултатите за 2023 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните първични разходи на Хърватия, финансирани на национално равнище, се очаква да нараснат с 14,4 % през 2024 г., което е над препоръчания максимален темп на растеж. Това превишение на разходите над препоръчания максимален темп на растеж на нетните първични разходи, финансирани на национално равнище, съответства на 3,6 % от БВП през 2024 г. Това рискува да не бъде в съответствие с препоръките на Съвета.

(15) Освен това Съветът препоръча на Хърватия да предприеме действия за прекратяване на действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа, като използва съответните икономии, за да намали бюджетния дефицит възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. Освен това Съветът уточни, че ако възобновени увеличения на цените на енергията налагат нови или запазване съществуващи мерки за подкрепа, Хърватия следва да гарантира, че те са насочени към защитата на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално достъпни и запазват стимулите за икономии на енергия. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните бюджетни разходи[18] за спешните мерки за енергийна подкрепа се оценяват на 1,9 % от БВП през 2023 г. и се очаква да бъдат 0,6 % през 2024 г. и 0,0 % през 2025 г. По-специално се очаква, че мерките за пределни цени на електроенергията и природния газ ще останат в сила до края на септември 2024 г. Ако съответните икономии се използват за намаляване на бюджетния дефицит, както се препоръчва от Съвета, тези прогнози ще доведат до фискална корекция от 1,3 % от БВП през 2024 г., докато нетните първични разходи, финансирани на национално равнище, имат[19] експанзионистичен принос към фискалната позиция от 2,2 % от БВП през същата година. Не се предвижда спешните мерки за енергийна подкрепа да бъдат прекратени възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. Това рискува да не бъде в съответствие с препоръките на Съвета. Освен това не се очаква съответните икономии да бъдат напълно използвани за намаляване на дефицита по

---

16 Препоръка на Съвета от 14 юли 2023 г. относно националната програма за реформи на Хърватия за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Хърватия за 2023 г. (ОВ C 312, 1.9.2023 г., стр. 97).

17 Нетните първични разходи се определят като финансирани на национално равнище разходи, след приспадане на: i) дискреционните мерки по отношение на приходите, ii) разходите за лихви, iii) разходите за циклична безработица и iv) еднократните и други временни мерки.

18 Стойността представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително приходите и разходите и, когато е приложимо, след приспадане на приходите от данъци върху извънредните печалби на доставчиците на енергия.

19 Този принос се измерва като промяната в първичните разходи на сектор „Държавно управление“, след приспадането на: i) допълнителното въздействие върху бюджета на дискреционните мерки по отношение на приходите, ii) еднократните разходи, iii) разходите за циклична безработица, както и iv) разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, спрямо средносрочния (10-годишен) среден темп на растеж на потенциалния БВП, изразен като съотношение към номиналния БВП.

консолидирания държавен бюджет. Това също рискува да не бъде в съответствие с препоръката на Съвета. Бюджетни разходи за мерките за спешна енергийна подкрепа, насочени към защита на уязвимите домакинства и предприятия, се оценяват на 0,1 % от БВП през 2024 г. (0,4 % през 2023 г.), от които 0,1 % от БВП запазват ценовия сигнал за намаляване на търсенето на енергия и повишаване на енергийната ефективност (0,3 % през 2023 г.).

(16) По-конкретно Съветът препоръча на Хърватия също така да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства по Механизма и другите фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. финансираните на национално равнище публични инвестиции се очаква да нараснат до 4,5 % от БВП през 2024 г. от 3,6 % от БВП през 2023 г. Това е в съответствие с препоръчаното от Съвета. На свой ред, публичните разходи, финансирани с приходи от фондовете на ЕС, включително безвъзмездни средства по Механизма за възстановяване и устойчивост, се очаква да намалеят до 2,3 % от БВП през 2024 г. от 3,4 % от БВП през 2023 г. Това намаляване се дължи на края на програмния период 2014—2020 г. на структурните фондове на ЕС, като средства по тази линия бяха на разположение до 2023 г.

(17) Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, и при условие че политиката остане непроменена, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 2,6 % от БВП през 2025 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 59,1 % до края на 2025 г.

(18) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се те да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок бързото и ефективно изпълнение на плана, включително на главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Хърватия чрез екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. За да бъдат изпълнени ангажиментите по плана до август 2026 г., от съществено значение е Хърватия да продължи изпълнението на реформите и да ускори инвестициите чрез отстраняване на рисковете от забавяния, като същевременно гарантира силен административен капацитет. Могат да възникнат трудности с усвояването поради високата концентрация на инвестиции към края на периода на изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ). Поддържането на достатъчно високо равнище на координация между различните нива на администрация би намалило тези рискове чрез осигуряване на ефективно управление и улесняване на навременното изпълнение на проектите. Систематичното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(19) Като част от междинния преглед на фондовете на политиката на сближаване, в съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 от Хърватия се изисква да

направи преглед на всяка програма до март 2025 г., като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г., както и на своя национален план в областта на енергетиката и климата. Този преглед представлява основата за окончателното разпределение на финансирането от ЕС, включено във всяка програма. Въпреки че Хърватия постигна напредък в прилагането на политиката на сближаване и Европейския стълб на социалните права, все още са налице предизвикателства и продължават да съществуват значителни регионални различия между столицата и останалата част от Хърватия по отношение на производителността на труда, равнищата на инвестиции и заетостта. От решаващо значение е ускоряването на изпълнението на програмите на политиката на сближаване, съчетано с укрепването на административния капацитет на всички равнища на управление. Договорените в програмите приоритети продължават да бъдат релевантни. Освен мерките за административен капацитет е важно да се наблюдава бързо осъществяване на инвестиции в НИРД извън столичния регион. Необходимо е също така да се улесни преходът към неутрална по отношение на климата икономика чрез изпълнение на териториалните планове за справедлив преход, справяне с енергийната бедност и създаване на енергийни общности. Подобряването на събирането и управлението на отпадъците продължава да бъде приоритет. Важно е да се насърчават активните политики на пазара на труда, повишаването на квалификацията и преквалификацията с оглед на индивидуалните сметки за обучение, да се подкрепи деинституционализацията и да се инвестира в подходящи и достъпни социални услуги, предлагани в рамките на общността. Хърватия би могла да използва инициативата „Платформа за стратегически технологии за Европа“[20], за да спомогне за трансформирането на своята конкурентоспособност чрез инвестиции в областта на цифровите технологии и дълбоките иновации, чистите технологии с ефективно използване на ресурсите, биотехнологиите и производството на лекарства.

(20) Освен икономическите и социалните предизвикателства, към които са насочени планът за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, Хърватия е изправена пред няколко допълнителни предизвикателства, свързани с достъпа до разнообразни източници на финансиране и насърчаването на капиталовите пазари, несъответствията между търсените и предлаганите умения на пазара на труда и разпокъсаността на публичните институции, които извършват научноизследователска, развойна и иновационна дейност.

(21) Небанковото финансиране в Хърватия все още не е достатъчно развито. Капитализацията на фондовия пазар и равнището на емитиране на дългови и капиталови инструменти изостават значително от средното за ЕС. Дейностите на пазара на частни капиталови инвестиции и рисков капитал показват ограничени положителни тенденции. Ниското равнище на доверие и липсата на привлекателност на алтернативните източници на финансиране действат като допълнителна пречка пред насочването на частните спестявания към капиталовия пазар и развитието на фондовия пазар. Увеличаването на капацитета на иновативните малки и средни предприятия с цел постигане на пазарна готовност и привличане на инвеститори може да насърчи по-конкурентен инвестиционен климат. Мерките, които улесняват прякото участие

[20] Регламент (ЕС) 2024/795 от 29 февруари 2024 г. за създаване на платформата за стратегически технологии за Европа (STEP).

на инвеститорите на дребно на пазарите на облигации и акции и които са насочени към преодоляване на пречките, свързани с данъчното облагане за инвеститорите, биха засилили допълнително ролята на пазарното финансиране.

(22) Положителните тенденции на пазара на труда в Хърватия продължават, макар и с трайни несъответствия между търсените и предлаганите умения. Поради тях се изостря недостигът на работна ръка, като същевременно се ограничава повишаването на производителността. Недостигът на работна ръка е особено изразен в строителството, туризма и в някои видове промишленост. Въпреки подобренията равнището на заетост все още е ниско, особено за нискоквалифицираните работници. Нараства броят на неактивните лица във възрастовата категория 15—29 години, които не участват в никаква форма на работа, учене или обучение. Ограничената наличност на заведения за образование и грижи в ранна детска възраст и на подходящи деинституционализирани дългосрочни грижи възпрепятстват участието на работната сила, особено на жените. Това засилва недостига на работна сила и възпрепятства пълноценното използване на местната работна сила на фона на неблагоприятни демографски тенденции. Недостигът на учители по физика и математика оказва неблагоприятно въздействие върху основните умения и върху резултатите от Програмата за международно оценяване на учениците (PISA), като възпрепятства придобиването на по-задълбочени умения, подобряването на броя на завършилите висше образование (който е един от най-ниските в ЕС), увеличаването на броя на студентите в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ) и на иновационния капацитет на икономиката. Участието в програми за обучение за възрастни е много ограничено. В резултат на това наличието на квалифициран персонал се разглежда от предприятията като една от основните пречки пред инвестициите. Хърватия осъществява инвестиции и реформи в образованието и обучението, включително в рамките на ПВУ и политиката на сближаване, за да се подобри предлагането на квалифицирани работници и да се приведат програмите в съответствие с нуждите на пазара на труда. Съществува обаче както необходимост, така и възможност за засилване на тези усилия чрез адаптиране на съществуващите мерки и въвеждане на индивидуални сметки за обучение, за да стане ученето за възрастни по-привлекателно и достъпно, включително за неактивното население в трудоспособна възраст и чуждестранните работници. Необходими са също така повече усилия за развиване на уменията, необходими за ускоряване на прехода към кръгова икономика, както в рамките на образователната система, така и на пазара на труда.

(23) Резултатите на Хърватия в областта на научните изследвания и иновациите продължават да показват положителни тенденции. По-нататъшният напредък обаче е възпрепятстван до известна степен от силно фрагментираната среда на публичните научни изследвания, развойна дейност и иновации в обществените изследователски институции и университетските факултети. По-специално големият брой и разпокъсаността на тези институции възпрепятстват ефективността и намаляват възможностите за сътрудничество и трансфер на знания, включително между бизнеса и академичните среди. Хърватия провежда реформи в рамките на ПВУ, за да намали броя на публичните научноизследователски институции. Въпреки това би било от полза да се увеличат обхватът, амбицията и темпът на изпълнение на тези усилия. Освен това делът на разходите на предприятията за научноизследователска и развойна дейност и възприемането на иновационни схеми от страна на предприятията

остават доста под средните стойности за ЕС, което води до общо намаляване на резултатите.

(24) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия през 2024 г., включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за да изпълнят препоръката относно икономическата политика на еврозоната. Що се отнася до Хърватия, препоръки 1, 2 и 3 спомагат за изпълнението на първата, втората, третата и четвъртата препоръка за еврозоната.

ПРЕПОРЪЧВА на Хърватия да предприеме през 2024 г. и 2025 г. следните действия:

1. Да представи своевременно средносрочния фискално-структурен план. В съответствие с изискванията на реформирания Пакт за стабилност и растеж да ограничи растежа на нетните разходи[21] през 2025 г. до равнище, съобразено с поддържането на дефицита по консолидирания държавен бюджет под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП и запазването на разумно равнище на консолидирания държавен дълг в средносрочен план.

2. Да засили административния капацитет за управление на средствата от ЕС, да ускори инвестициите и да запази импулса в изпълнението на реформите. Да се справи с възникващите забавяния, за да се даде възможност за непрекъснато, бързо и ефективно изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, като се гарантира приключването на реформите и инвестициите до август 2026 г. Да ускори изпълнението на програмите на политиката на сближаване. В контекста на междинния си преглед да продължи да се съсредоточава върху договорените приоритети, като същевременно вземе предвид възможностите, предоставени от инициативата „Платформа за стратегически технологии за Европа“ за подобряване на конкурентоспособността.

3. Да укрепи конкурентоспособността, като: i) засили достъпът до разнообразни източници на финансиране и насърчи капиталовите пазари чрез улесняване на участието на инвеститорите на дребно на пазара на облигации, преодоляване на пречките пред котирането и укрепване на корпоративното управление с цел подобряване на привлекателността на капиталовия пазар; ii) намали недостига на работна ръка и умения чрез укрепване на основните умения, повишаване на квалификацията и преквалификация и подобряване на достъпа до официални дългосрочни грижи, предоставяни в домашни условия и в общността; и iii) преодолее разпокъсаността на публичните институции, които извършват научноизследователска, развойна и иновационна дейност, чрез осигуряване на всеобхватен и обвързващ подход за сливане на различни спомагателни функции, укрепване на финансовите стимули за сливания и гарантиране на насърчаването на съответните стратегически цели в рамките на споразуменията

[21] Съгласно член 2, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263 „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на разходите за лихви, дискреционните мерки по отношение на приходите, разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и еднократните и други временни мерки.

за изпълнение между Министерството на науката и образованието и публичните научноизследователски институции и висшите учебни заведения.

Съставено в Брюксел на година.

За Съвета
Председател